7/171

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

K - Q
TSE-ISO-EN
9000

SAYI : B 14.0.BHİ 01-43 24.2.2003
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 03.02.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/171-615/2874 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Erol TINASTEPE'nin, "Şeker pancarı üreticilerinin sorunlarına " ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/171) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK : 4 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ SAYIN EROL TINASTEPE'NİN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

Cevap 1 : Ülkemizin şeker üretiminde ana politikası, ithalat ve ihracata meydan vermeyecek şekilde iç talebin yerli üretimle karşılanması şeklinde belirlenmiştir.

Ülkemizde pancar üretimi, uzun yıllardan beri fiyat ve destek mekanizmaları ile dengelenmeye çalışılmış, ancak istenilen sonuca ulaşılamamıştır. Bunun sonucunda Ülkemiz dönemsel olarak şeker ithalatçısı ya da ihracatçısı olma konumundan kurtulamamıştır. İthalat-ihracat kısır döngüsü ve değerlendirilemeyen stoklar mali yapıyı olumsuz etkilemiş, üretici ve tüketici aleyhine önemli sonuçlar doğurmuş, dış pazarlardaki imajımız zedelenmiştir. Ayrıca ihracatın hazine desteğine (görev zararı) ihtiyaç göstermesi finansman yönünden önemli sorunlar yaratmış, ithalatta ise kalite ve miktar kontrol edilememiş piyasada ikili fiyat, haksız rekabet ve haksız kazançlar oluşmuştur.

Bu nedenlerle; şeker üretiminde istikrarı ve kendi kendine yeterliliği sağlamak, stoklardan gelen kamu finansman yükünü azaltmak, üreticilere düzenli bir gelir temin etmek, Uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde öngörülen tarım politikalarına uyum amacıyla, 1998 yılından itibaren "Kotalı Üretim ve Kademeli Fiyatlandırma" uygulaması başlatılmıştır.

6747 sayılı Şeker Kanunu, 19 Nisan 2001 tarihinde yürürlükten kaldırılmış ve 4634 sayılı Şeker Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanun kapsamında, Şeker Kurumu ve Şeker Kurumu'nun karar organı niteliğinde olan Şeker Kurulu oluşturulmuştur. 4634 sayılı Şeker Kanunu'na göre; Şirketlerin şeker kotaları, yurt içi şeker talebi, fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasiteleri gözönünde bulundurularak Şeker Kurulu tarafından beşer yıllık dönemler halinde belirlenmektedir. Pancar üretim kotaları ise, Şeker Kurulu'nca tahsis edilen şeker kotalarına uygun olarak mevcut şeker stokları da dikkate alınmak suretiyle Şeker Şirketleri tarafından tespit edilmektedir.

Kotalı üretim uygulamasına, 4634 sayılı Şeker Kanunu hükümleri çerçevesinde devam edilecektir.

Kota, dinamiklik arzeden bir büyüklüğü, bir referansa göre düzenleyen mekanizmadır. Ülke şeker talebi doğrultusunda, düşük maliyetle üretim yapabilmek için fabrikaların ihtiyacı olan pancarın üretilmesinin sağlanmasına yönelik tedbirdir. Bu tedbir üretimin düşük olduğu yerlerde arttırılması, fabrika kapasitesinden yüksek olduğu yerlerde azaltılması anlamına gelir. Bu işleviyle kotanın; teşvik edici ve kontrol edici gibi iki ana fonksiyonu bulunmaktadır.

Ülkemizde kotalı üretim sisteminin başladığı 1998 yılından önceki beş yıl ile kotalı pancar üretiminin yapıldığı son beş yıldaki üretim değerlerine bakıldığında; kotalı üretim döneminde daha fazla pancar üretimi yapıldığı görülmektedir.

Yılı	Üretim Ton
1993	12 813 749
1994	10 720 996
1995	8 820 107
1996	11 414 244
1997	14 907 951
1998	17 619 006
1999	13 222 861
2000	14 677 551
2001	9 753 760
2002	12 123 407

Pancar üretim kotalarının fabrikalara tahsisinde, fabrikaların işleme kapasiteleri, nominal kampanya süreleri ve üretici talepleri gözönünde bulundurulmaktadır.

Kotalı üretim uygulamasının amacı, pancar üretimini azaltmak olmayıp, yurtiçi şeker talebinin yerli üretimle karşılanmasını temin etmektir.

Cevap 2,3 : Pancar bedeli ödemeleri, Teşekkülümüz ile üreticiler arasında akdedilen "Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi"ne uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

Sözleşme'nin "Bedel Ödemeleri" başlıklı 10. maddesinde; "A ve B kotası pancarlarına ait bedel ödemelerine genel pancar alımının tamamlanmasından itibaren en erken 2 ay içersinde başlanır ve en geç o yılın Nisan ayının sonuna kadar tamamlanır. Kati bedel ödemelerinin bu tarihe kadar bitirilememesi halinde üreticinin bakiye pancar bedeli alacağına, 30 Nisan'dan sonra geçen süre için T.C. Ziraat Bankasının o süre içersinde zirai kredilere uyguladığı faiz oranı üzerinden vade farkı tahakkuk ettirilir." hükmü yer almaktadır.

Şimdiye kadar yapılan bedel ödemelerinin tamamı Sözleşme'nin bu hükmüne uygun olarak gerçekleştirilmiş ve hiçbir dönemde Kasım-Aralık aylarında kesin bedel ödemesi yapılmamıştır.

2002 yılı pancar bedeli ödemeleri de, Sözleşme'nin bu hükmü doğrultusunda yapılacaktır.

Üreticilerimize şu ana kadar pancar bedellerinin % 47'si, ayni ve nakdi avans olarak ödenmiş bulunmaktadır.

Cevap 4 : 2002/2003 kampanya dönemi için üreticiden 12 milyon 123 bin ton pancar satın alınarak 959 Trilyon TL. bedel tahakkuk ettirilmiştir. Bugüne kadar yaklaşık 450 Trilyon TL.si ayni ve nakdi avans olarak ödenmiştir. Ödenen bu avanslar için üreticilere herhangi bir faiz tahakkuk ettirilmemiştir. Üreticilerin pancar bedellerinden; icra, temlik, Bağ-Kur, stopaj ve diğer kanuni kesintiler, Teşekkülümüze ve Pankobirlik'e olan borçları ve % 0,2 oranında (kendi rızaları ile) kesinti yapılarak ilgili yerlere üretici adına yatırılmakta, üreticilerin rızaları dışında başka bir kesinti yapılmamaktadır.

Cevap 5 : Pancar üreticilerine verilen kimyasal gübreler, son üç yıldır teknik elemanlarımız denetiminde pancar ekicilerinin bir kuruluşu olan, PANKOBİRLİK tarafından dağıtılmaktadır.

Tarımda kullanılan kimyasal gübrelerin toptan alım satımları, dolar bazında yapıldığından, üreticiye intikalinde de fiyatlar dolar kuruna bağlı olarak değişiklikler arzetmektedir.

Cevap 6 : 4634 Sayılı Şeker Kanunu'nun 5.maddesi gereğince; 2002 yılından itibaren şeker pancarı fiyatları her yıl, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenecektir. Kanun'un bu hükmü gereğince, 2002 yılı mahsulu A kotası pancar fiyatı, varılan mutabakat neticesi bir önceki yıla göre, % 48 oranında arttırılarak 74.000.-TL./kg. olarak tespit edilmiştir. 2002 yılı enflasyonu (TEFE) ise, % 30,8 olarak gerçekleşmiştir. Pancar fiyatı beklentilerin üzerinde belirlendiğinden, herhangi bir iyileştirme düşünülmemektedir.

Cevap 7 : Pancar üreticilerine verilecek pancar tohumları, Teşekkülümüz Şeker Enstitüsü'nün çeşitli yörelerde her yıl yaptığı "çeşit verim kontrol deneme" sonuçları, bölgelerin iklimi ve toprak yapıları, bölgede görülen hastalıklar dikkate alınarak tespit edilmektedir.

Erzincan Şeker Fabrikasında 2002 yılında üreticilere verilen pancar tohumu da aynı yöntemle belirlenmiştir. Ülkemizde üretilen tohumlar sertifikalı olup, Tarım Bakanlığı ilgili kuruluşlarınca yapılan kontrollerden geçirilerek bu sertifikayı alabilmektedirler. Bu nedenle kalitesizlik söz konusu değildir. Adı geçen geçen fabrikanın dekara pancar verimi yıllar itibariyle çok farklı olmayıp, 2000 yılında 4 003 Kg. 2001 yılında 4 433 Kg. iken 2002 yılında 4 047 Kg. olmuştur. 2002 yılı verimi 2000 yılına göre yüksek, 2001 yılına göre düşüktür. Verimde ki bu farklılıklar, o yıl ki iklim seyrine bağlı olarak her zaman görülebilmektedir.

Son üç yılda Erzincan Şeker Fabrikası ekim alanlarında ekilen ve üretilen pancar miktarları ile dekara pancar verimleri aşağıdaki gibidir.

Yıllar	Hasat Sahası Dekar	Üretilen Pancar Ton	Dekara Verim Kg/da
2000	71 570	290 524	4 003
2001	60 660	268 921	4 433
2002	60 882	246 370	4 047

Cevap 8 : Daha önceki yıllarda pancar ekim alanlarında yapılan tarımsal mücadele şeker fabrikalarımız elemanlarınca yapılmakta ve yapılan mücadele masrafları üreticilerden tahsil edilmekte idi. Ancak; son yıllarda kamuda çalışan işçilerin ücretlerinin yüksek olması nedeniyle mücadele maliyetlerinin yükselmesi, bunun yanında üreticilerin de tarımsal mücadeleyi öğrenmiş olmaları nedeniyle bazı fabrikalarda yapılan ve mantari bir hastalık olan Cercospora'ya karşı uygulanan

mücadele dışında, diğer tarımsal ilaçlamalar üreticilere bırakılmıştır. Bu konuda üreticilerimize şeker fabrikalarının teknik elemanları ücretsiz teknik danışmanlık hizmeti vermektedir.

Cevap 9 : Üreticilere yapılacak tarımsal destekler; üreticiler ile aktedilen "Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi" ile belirlenmektedir. Sözleşme'nin "Avanslar" başlıklı 8/f maddesinde; "Şirket; pancarın bakım, sulama ve söküm dönemlerinde üreticilere 3 ayrı zamanda nakdi avans ödemesinde bulunur. Nakdi avanslardan 1.Avans (Bakım Avansı) Mayıs-Haziran, 2.Avans (Sulama Avansı) Temmuz-Ağustos, 3.Avans (Söküm Avansı) ise Eylül veya Ekim ayı sonuna kadar ödenir." hükmü bulunmaktadır.

Sözleşme'nin bu hükmü uyarınca, 2002 yılı pancarı için üreticilere 1.Avans 19 Haziran, 2.Avans 6 Ağustos ve 3.Avans 9 Ekim 2002 tarihlerinde ödenmiş ve ödemeler de herhangi bir gecikme olmamıştır.

Kotalı pancar üretiminin yapıldığı 1998-2002 yıllarında açıklanan pancar fiyatları (% 16 polar şeker varlığına göre) ile ödenen nakdi avans miktarları aşağıya çıkarılmıştır.

Yılı	Pancar Fiyatı Ton/TL.	Ödenen Nakdi Avans Toplamı Ton/TL.	Pancar Fiyatına Göre %
1998	16 500 000,-	2 850 000,-	17,27
1999	27 000 000,-	5 500 000,-	20,04
2000	33 750 000,-	7 500 000,-	22,22
2001	50 000 000,-	10 500 000,-	21,00
2002	74 000 000,-	18 000 000,-	24,32

Görüldüğü gibi, ödenen nakdi avanslar yeterli olmuş, üretici verilen bu avanslarla rahatça pancarını yetiştirip teslim etmiştir.

Cevap 10 : 2002 yılında, son 4 yılın tamamında veya 3 yılında pancar üreterek kota hakkına sahip olan ve herhangi bir nedenle kota haklarını kullanmayacak durumda olan üreticilerin, bu kotanın bir kısmının veya tamamının diğer üreticilerden tarafından kullanılmasını temin etmek için üreticiler arasında belgelenmek kaydıyla, kota devrine imkan sağlanmıştır. Bu uygulama ile atıl kota oluşmaması ve üretimin devamlılığı ile daha dinamik bir yapı amaçlanmıştır. Bu bakımdan, oluşan kota pazarının Teşekkülümüz ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

Kota devrinin bütün üreticilere yasaklanması durumunda, iş programına uygun pancar üretimi gerçekleşmemektedir.